

PLANINIATIV FOR UTVIKLING AV ØKOGREND PÅ EGEN EIENDOM

Innsender: Henny Marit Turøy

Eiendom: Sæterlia på Meisingset, gårdsnr. 93, bruksnr.1

a.Formål med planen

Formålet med å utvikle ei økogrend på min landbrukseiendom er følgende:

- bidra til økt tilflytting til kommunen
- bidra til utvikling av grønn næring i tilknytning til gårdsdriften
- fokus på bærekraftig landbruk/grønnsakdyrking gjennom økologisk/regenerativ dyrking
- selvberging og beredskap
- være et foregangsprosjekt i kommunen for å utvikle boligområder med redusert miljøavtrykk, med tanke på bygningsmaterialer, energiløsninger og infrastruktur
- bidra til sosial bærekraft med fokus på fellesskap og samarbeid, ved hjelp av tett bebyggelse og fellesarealer/fellesrom
- hjelpe unge mennesker til å skaffe seg rimelige boliger, slik at de kommer seg inn på boligmarkedet

b.Planområdet og om planarbeidet vil få virkninger utenfor planområdet

Planområdet:

Når det gjelder planområdet, viser jeg til vedlegg 1, som er et gårdskart, hvor jeg har tegnet inn Øvre felt og Nedre felt (målestokk 1:5000), innrammet med tykk svart strek. Dette er planområdet, som altså består av 2 atskilte felt, og som jeg foreløpig kaller Sæterlia økogrend. I tillegg har jeg, i tilknytning til Nedre felt, tegnet inn et område som jeg har skravert med skrå streker, dette er tenkt som et industriområde og er ikke med i planinitiativet, men vil bli meldt inn som innspill til arealplanen.

Vedlegg 2 og 3 er spesifikasjoner av henholdsvis Øvre felt og Nedre felt.

Virkninger utenfor planområdet

Hvis planene om ei økogrend kan bli realisert, vil dette kunne få virkninger på flere områder:

- realisering av visjon og målsettinger for økokommunen Tingvoll
- bli en plogspiss for utvikling av økosamfunn i Norge
- «oppdeling av landbrukseiendom», men ikke slik at gården vil bestå av atskilte deler, men heller er å anse som en ny enhet der gårdseier er en del av det store fellesskapet, og at Sæterlia som helhet blir ei økogrend.
- fellesskap med resten av bygda gjennom andelslandbruk, utsalg og markeds plass
- beredskap
- bedre folkehelse
- noe nedbygging av dyrkamark/beiteområder til vei, små driftsbygninger og boliger, men dette anser jeg som minimalt, og det er stort sett områder som i dag ikke blir brukt verken til dyrking eller beiting, og er i ferd med å gro igjen.
- andelshage/grønnsakdyrking har potensiale til «grønn omsorg»

c. Planlagt bebyggelse, anlegg og andre tiltak

Jeg viser til vedlegg 4 og 5, som er mulighetskisser, gjennomført av Svein Løvik ved Tradbo/Talgø. Disse skissene må altså ikke anses som absolutte, men som et innspill til mulig bruk av de feltene som er tegnet inn, og som en mulig start på en større utbygging.

Vedlegg 6 og 7 angir noen eksakte måltall for henholdsvis dyrkingsfelt/parsellhage og Øvre felt.

Vedlegg 8-10 viser mulige hustegninger, med små hus og garasjer.

Plassering av drivhus (for andelslaget) kan bli enten vest for grønnsakfeltet eller i «trekanten» sør for grønnsakfeltet. Her tenkes etter hvert 4 drivhus, i størrelse som vist i vedlegg 11. Hvert av disse vil kunne bli ca 20 m². Tanken er å produsere tomat/agurk/blomster m.m. for salg. Det kan være aktuelt med helårs drift for 1 drivhus om gangen, med oppvarming fra solcellepanel fra saghusbygningene.

Redskapsbod, utsalgslod, hønsehus og geitefjøs vil være av typen stavlaft. Hver av disse bygningene vil ikke overstige 15 m².

Beskrivelse av  kogrend  vre felt

Når det gjelder øvre felt, så skal det brukes til boliger, inkludert et felles tun med lekeplass, samlingsplass/grillplass, og eventuelt små dyreboliger som hønsehus og geitefjøs. Deler av enga nedenfor kan brukes til grønnsakdyrking.

Attraktivitet:

Panoramautsikt med sol fra formiddag til sein kveld, tilgang til felles dyrkingsareal og tun, muligheter for   lage og benytte fellesrom i dagens fjøsbygning, nærhet til skog og turområder.

Beskrivelse av  kogrend Nedre felt

Jeg viser til vedlegg 3, som beskriver innholdet i Nedre felt. Det største grønne området er tenkt til boliger. I tillegg er det tenkt boliger omkring grønnsakfeltet, men med usikkerhet når det gjelder feltet vest for grønnsakfeltet. Det kan tenkes at drivhus eller boder er mer aktuelt for dette området. Derfor lar jeg dette foreløpig være et blandingsfelt.

Når det gjelder «trekanten» sør for grønnsakfeltet, består dette for en stor del av dyrkamark, men det er veldig vanskelig   få utnyttet dette området med traktor, på grunn av skogsveien som har «laget» mange hjørner. Derfor er det mulig at dette feltet kan egne seg for drivhus, og at den grønne delen kan være et område for bikuber, eventuelt små fj sbygninger. Jeg definerer derfor dette feltet som næringsområde.

Gr nnsakfeltet i midten vil være et dyrkingsområde som i dag, men tenkt som andelshage, hvor både folk fra bygda kan leie en andel, samt beboerne i  kogrenda. Det er allerede stor interesse for andelshage i bygda, og det første planleggingsmøtet har funnet sted. Tanken er at etter hvert som interessen i bygda forhåpentligvis øker, samt økogrenda ekspanderer, vil jeg ta i bruk større deler av gårdens dyrkamark til grønnsakproduksjon.

Så vil jeg nevne tunet til øst for grønnsakfeltet. Dette skal være en samlingsplass for beboerne i økogrenda Nedre felt, men også for folk i bygda som arbeider i - eller besøker grønnsakhagen. Tunet vil bestå av grillplass, lekeplass, eventuelt et lite veksthus for beboerne i økogrenda.

Attraktivitet:

Fellesskap, utsikt mot grønnsakhage, grøntområder og fjell, sol fra tidlig morgen til sein kveld, nærhet til sjø, nærhet til turområder.

d. Utbyggingsvolum og byggehøyder

I første fase er det lagt planer for 11 boliger på øvre felt og 15 boliger på nedre felt, samt 4-6 drivhus/veksthus og 3-5 små dyreboliger, samt 2 redskapshus. Boligbygningene vil ha en høyde på max 4,5 m og en grunnflate på 50-60 kvm, eventuelt med garasjeanlegg/carport, drivhus/veksthus på 20 kvm, 2 boder, max 15 kvm hver.

e. Funksjonell og miljømessig kvalitet

Tanken er å bygge små boligenheter, med små tomter og gangsti til den enkelte boligen, ut fra nærliggende veitrassé. (Se vedlegg 4 og 5). Boliger og andre byggverk vil bli bygd etter estetiske og miljømessige standarder som en egen partssammensatt gruppe vil utarbeide. Her er vi åpne for kortreist materiale i form av lokalt trevirke og lafting/stavlaft. Drivhus/veksthus må være solide med tanke på sterk vind, og materialkvalitet vil bli prioritert. Den partssammensatte gruppen vil også kunne angi standarder for miljøvennlige byggematerialer, energiformer og avløpssystemer. Jeg er åpen for alternative vann- og avløpssystemer, altså utenom de kommunale.

f. tiltakets virkning på, og tilpasning til, landskap og omgivelser

En økogrend med 2 felter på min eiendom vil ha stor innvirkning på hvordan jeg som grunneier og min ektefelle vil oppleve det å bo på gården, særlig gjelder det øvre felt, hvor beboerne kommer tett innpå oss. Men her handler det, som før nevnt, om å endre tankegang,

fra meg og mitt, til fellesskap og deling. Jeg er villig til å selge tomteområder, samtidig som jeg også slipper beboerne inn på mine områder, noe jeg vil definere som å «leie ut».

De nye bygningene må gli fint inn i landskapet, ved hjelp av arkitektur og fargesetting. Nedre felt vil bli som en del av Elvagrenda og vil virke som en utvidelse av denne. Økt bosetting er en ønsket virkning av tiltaket.

I første omgang vil vi bruke eksisterende veianlegg mest mulig, men et par mindre nye veitraséer vil bli nødvendig. Vi kommer ikke helt utenom bruk av dyrkamark, men dette vil vi holde på et minimum. I vedlegg 2 og 3 er de nye veiene tegnet inn.

Tiltaket vil berøre sagtomta, som også jeg er eier av. Det vil også berøre naboer i Elvagrenda, samt eierne av de 2 fritidsboligene langs gårdsveien vår.

Området gir rike muligheter for friluftsliv og turer i skog og mark, samt fjellturer. Nedre felt har i tillegg nærhet til sjøområde.

Gangavstand til skole er for stor i dag, men pr. i dag er nesten all atkomst til skolen trafikkfarlig for gående/syklende, på grunn av manglende gang- og sykkelsti. En ny gang- og sykkelsti over elva og tvers gjennom skogen ville ha løst problemet.

g.forholdet til kommuneplan, eventuelle gjeldende reguleringsplaner og retningslinjer, og pågående planarbeid

I arbeidet med prosjektet «Økogrend» undersøker jeg aktivt retningslinjene i kommuneplanens samfunnsdel. Her vil jeg trekke fram følgende målsettinger:

- Vi mobiliserer befolkningen til å bruke lokale ressurser, kunnskap og kultur for å skape en bærekraftig utvikling
- Kommunen oppmuntrer til etablering av småskala andelslandbruk og parselhager

- Kommunen støtter etablering av næringsvirksomhet for foredling, markedsføring og salg av lokalprodusert mat.
- Vi har alle tilgang på gode møteplasser der vi opplever tilhørighet og har mulighet for å bygge relasjoner.
- Vi skal tillate planmessig spredt bosetting for at bygdene utvikles til gode steder å bo. Spredt boligbygging kan tillates der det ligger til rette for det, for eksempel for å opprettholde bosetting og sosial bærekraft i de mindre grendene.
- Vi skal ikke bygge ned eller omdisponere dyrkajord eller god dyrkbar jord eller myr.
- (Dersom det er andre særdeles viktige hensyn som gjør at dette må vike, skal det reetableres dyrkajord i samme omfang)
- Kommunen skal ta vare på verdifulle naturtyper og biologisk mangfold, og sikre viltområder og trekkruiter og bevare naturområder som fanger og lagrer karbon, som for eksempel myrområder og beitemark
- Kommunen skal tilrettelegge for langsiktig stabilt folketall ved å tilby et variert boligtilbud.

Konklusjon:

Etablering av ei økogrend støtter oppunder flere målsettinger i kommuneplanen/samfunnsdelen, samtidig som tiltaket ikke i vesentlig grad er et hinder for å nå målsettingene. Det er mulig at en beskjeden bruk av dyrka mark vil kreve en restaurering av nedbygd natur på andre områder. På den andre siden vil tiltaket bidra til å øke karbonfangst ved utvidelse av økologisk drift, samt bidra til større forsyningsgrad ved innføring av grønnsakdyrking. Så samla sett vil jeg kalkulere prosjektet til å gå i pluss når det gjelder miljøhensyn.

Tiltaket er ikke i tråd med gjeldende reguleringsplaner, noe som vil bli utarbeidet dersom kommunen gir positive signaler til oppstart.

h.vesentlige interesser som berøres av planinitiativet

Hvordan samfunnssikkerhet skal ivaretas, blant annet gjennom å forebygge risiko og sårbarhet:

Det vil bli foretatt risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS).

Hvilke berørte offentlige organer og andre interesserte som skal varsles om planoppstart:

Dersom mitt planinitiativ blir godkjent, forutsetter jeg at kommunen videresender forslaget til statlige, regionale og kommunale myndigheter og andre offentlige organer, private organisasjoner og institusjoner, som blir berørt av forslaget.

Prossesser for samarbeid og medvirkning fra berørte fagmyndigheter, grunneiere, festere, naboer og andre berørte:

I arbeidet med denne planen har jeg tatt kontakt med kommunen på et så tidlig tidspunkt som mulig, videre har jeg orientert om prosessen etter hvert som den har utviklet seg. Jeg har arrangert folkemøter i bygda og orientert naboene mine. Jeg er selv grunneier, og det finnes ingen festere i dette området.

De skissene jeg har vist, er så langt jeg har kommet i prosessen pr. i dag. I den videre prosessen er jeg åpen for andre innspill og løsningsforslag.

Vurderingen av om planen er omfattet av forskrift om konsekvensutredninger, og hvordan kravene i tilfelle vil kunne bli ivaretatt:

Så langt jeg kan se, omfattes ikke denne planen av «Forskrift om konsekvensutredninger», da den ikke har vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn.

Meisingset 29.06.2026

Henny Marit Turøy